

Javier Antón Pelayo

La comunicació epistolar de la família Burguès durant l'estada a Corominas (1727-1774)

Javier Antón Pelayo

La comunicació epistolar de la família Burguès durant l'estada a Coromines (1727-1774)

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
Bellaterra, 2019

A Félix y Elena, mis padres,
y a Jesús y Pilar, mis hermanos,
por las vivencias familiares que
compartimos juntos.

Aquesta recerca s'ha realitzat en el marc del projecte «EPICAT: Cartas familiares de Cataluña (siglos XVI-XIX): inventario, estudio y difusión», referència HAR2016-76560-P, finançat pel Ministerio de Economía y Competitividad-FEDER, 2017-2020, i dins de l'àmbit del grup de recerca consolidat (2017 SGR 818) Política, Institucions i Corrupció a l'Època Contemporània. Tant el projecte de recerca com el grup de recerca estan adscrits al Departament d'Història Moderna i Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona.

© del text: Javier Antón Pelayo, 2019

Primera edició: desembre de 2019

Edició i impressió:
Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona
Plaça de l'Acadèmia. Edifici A. Campus de la UAB
08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès). Barcelona. Spain
T. +34 93 581 10 22
sp@uab.cat
<http://publicacions.uab.cat>

Dipòsit legal: B-28181-2019
ISBN 978-84-490-8962-6

Imprès a Espanya. Printed in Spain

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia, el tractament informàtic i la distribució d'exemplars mitjançant lloguer, és rigorosament prohibida sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, i estarà sotmesa a les sancions establertes a la Llei.

Índex

Abreviatures	9
1. Introducció: més cartes de la família Burguès	11
2. La documentació epistolar del fons de la família Burguès de l'Arxiu Municipal de Girona	13
2.1. Les cartes de la família Burguès	13
2.2. Les cartes familiars de la família Burguès	20
2.3. Episodis epistolars.....	25
3. Transcripció del fons epistolar.....	51
3.1. Criteris de transcripció	51
3.2. Transcripció del fons epistolar de la família Burguès de l'AMGi	52
4. Apèndixs	179
4.1. Genealogia de la família Burguès	181
4.2. L'agenda de Narcís de Burguès i de Font	183
4.3. Il·lustracions	191
5. Índexs	217
5.1. Els remitents de les cartes	217
5.2. Índex onomàstic de les cartes	220

ABREVIATURES

ADG	Arxiu Diocesà de Girona
AHG	Arxiu Històric de Girona
AMGi	Arxiu Municipal de Girona
BNC	Biblioteca Nacional de Catalunya

1. Introducció: més cartes de la família Burguès

Aquest és el tercer llibre que signo on s'analitza la correspondència de la família Burguès de Girona. Les tres obres són el resultat d'investigacions molt intenses, però el contingut epistolar de cadascuna ha estat fruit d'una troballa inesperada. Això significa que no ha existit un pla ni un ordre en la publicació de cada llibre, sinó que cada obra ha donat sortida al material que s'ha localitzat, ha vist la llum o ha arribat al meu coneixement. Els tres fons utilitzats il·lustren la història d'un casal català durant els segles XVIII i XIX.

El primer fons, localitzat a l'Arxiu de la Catedral de Girona, recollia l'epistolari personal de Martí de Burguès i Coromines (Sant Martí Sescorts, 1756 – Girona, 1809), un militar que culminà la seva carrera amb el grau de tinent. Les 205 cartes transcrites —datades entre el novembre del 1799 i el març del 1803— posen al descobert les àmplies relacions d'aquest prohom gironí i, alhora, manifesten l'estreta correspondència entre els membres de la família Burguès, malgrat la distància que sovint els separava. L'anàlisi d'aquest material es va recollir en el llibre *La sociabilitat epistolar de la família Burguès de Girona (1799-1803)* (Girona, 2005).¹

Del segon fons en vaig tenir notícia revisant el catàleg de manuscrits de la Biblioteca Nacional de Catalunya. Allí va aparèixer el fons Sambola-Burguès, un conjunt documental que recull part de l'arxiu de la família que havia estat ubicat a la casa Burguès del carrer de la Força de Girona. Aquest arxiu va integrar-se amb el dels Sambola, una família d'apotecaris i comerciants de Girona, arran del casament —el 1846— de Marianna de Burguès i de Caramany amb Ramon Sambola i la mort sense descendència de l'hereu Josep de Burguès i de Caramany el 1855.

El fons Sambola-Burguès custodia unes 4.200 cartes, de les quals 930 es poden vincular d'una manera directa als membres de la família Burguès. D'aquestes 930, 264 cartes —datades entre el 1753 i el 1853— van ser transcrites en el llibre *La correspondència epistolar de la família Burguès (1750-1850)* (Bellaterra, 2013),² tot i que el gruix epistolar està concentrat entre els anys vuitanta del segle XVIII i la primera meitat del segle XIX.

El tercer fons, que és el que aborda el present llibre, va sortir de sobte a la llum arran de la donació que el desembre del 2016 va fer la senyora Rosa Puigarnau

1. ANTÓN PELAYO, JAVIER (2005). *La sociabilitat de la família Burguès de Girona (1799-1803)*. Girona: Cercle d'Estudis Històrics i Socials.
2. ANTÓN PELAYO, JAVIER (2013). *La correspondència epistolar de la família Burguès (1750-1850)*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.

Ubach a l'Arxiu Municipal de Girona.³ Segurament aquest conjunt documental era el que, en el seu temps, havia estat situat en un armari de la capella del mas Coromines, a Sant Martí Sescorts (Osona). Les vicissituds d'aquest arxiu i la manera com va anar a parar a mans alienes ens són desconegudes, però probablement va ser per compra. Aquest fons recull en 29 caixes, en primer lloc, documentació de la família Coromines i les branques familiars vinculades a aquest casal (Parrella, Bergadà, Bover), majoritàriament del segle XVII i les tres primeres dècades del XVIII; en segon lloc, els papers de la família Burguès des del moment que va fusionar-se amb la família Coromines el 1727 fins als anys setanta del segle XIX; i, finalment, documentació de la família Sambola des dels anys setanta del segle XIX fins als anys quaranta del segle XX.

Resulta revelador valorar la riquesa dels fons epistolars de la família Burguès en funció del lloc on residia l'hereu. Aproximadament, entre el 1730 i el 1765, Narcís de Burguès i de Font, aleshores hereu de la família Burguès, va residir al mas Coromines de Sant Martí Sescorts i, per això, el fons que recull aquell arxiu custodia centenars de testimonis epistolars; quan Narcís de Burguès i de Font va decidir, vers el 1765, establir-se a la ciutat de Girona, l'arxiu ubicat al casal que la família habitava al carrer de la Força va començar a incrementar el seu dipòsit de documents, també la correspondència, mentre que l'arribada de cartes a Coromines va anar minvant. L'arxiu gironí, però, com ja s'ha esmentat, paradoxalment es conserva a Barcelona, a la Biblioteca Nacional de Catalunya.

Els fons documentals de la família Burguès dipositats en els tres arxius citats conserven els papers d'aquest casal a partir del 1727. Aquesta família, però, era originària d'Estanyol (Bescanó, Gironès) i atresorava una antiguitat que es remunta al segle XIII, per la qual cosa és factible pressuposar que a la casa pairal hauria d'existir un arxiu que arrebplegués tota la documentació generada per la família durant segles i, almenys, fins al 1761, any de la mort de Narcís Oleguer de Burguès i de Prats, l'últim resident de la família a la masia d'Estanyol. Aquest hipotètic fons, de moment, encara no ha aparegut.

3. Amb aquesta nota vull deixar constància de l'extraordinària amabilitat que el personal de l'Arxiu Municipal de Girona m'ha dispensat en les 75 visites que hi he fet al llarg dels darrers dos anys per treballar el fons Família Burguès i, alhora, de les facilitats que he tingut per consultar un material arxivístic que s'acabava d'ingressar i, en conseqüència, la seva catalogació era encara provisional.